

Skånsk Rapsodi

Blommande rapsfält omgärdade av pilevallar längs vägarna och mellan ägorna, det är så vi är vana vid att se bilden av Skåne.

Snart är det dags att åter njuta av detta skådespel. Mot slutet av maj månad exploderar den skånska slätten i ett sprakande färgsceneri när rapsen under ett par veckor slår ut i full blom och samtidigt sprider sin ljuvliga doft.

Vårt danska förflutna till trots kan väl knappast landskapsbilden vara mera svensk än när man betraktar de knallgula fälten mot den blå himlen.

Det var den danske kungen Christian IV, som påbjöd att bönderna skulle plantera pileträd för att förhindra jordflykten på de öppna slätterna bl.a. i Skåne. Bristen på virke och bränsle i det öppna landskapet skulle avhjälpas med de snabbväxande träden. Lagen åtlyddes emellertid dåligt. Det var först under senare delen av 1700-talet som det blev fart på planteringen. Linné konstaterade under sin Skånska resa 1749 att jordvallarna, som bönderna lagt upp mellan ägorna eroderade bort av vind och vatten. Han rekommenderade därför plantering av pilar på dessa vallar för att binda marken och förhindra jordflykt och erosion.

Som en följd av skiftesreformerna under 1800-talets början ökade också planteringen under detta sekel. Det var främst tålig vitpil som planterades. En del pilar (buskpil) kapades vid basen, medan andra (stubbpil) kapades högre upp vid hamling. På så vis har träden fått det karaktäristiska utseendet med kort tjock stam med tunna kvistar och grenar.

Här i vårt sydligaste landskap är pilen förvisso inte bara ett träd vilket träd som helst. Den är en personlighet, som blivit ett symbolträd för landskapet.

*längs pilerne me klippte nacker,
som står dar krågede i ryjjen
o glor me sine ronne yjen
som nämndemanne, dår di snacker*

Så skaldade Axel Ebbe på hököpingemål i Rijn å rodevelske.

Raps har troligen odlats i östersjöområdet redan i förhistorisk tid för framställning av lysolja. Den förlorade dock sin betydelse när fotogenen gjorde sitt intåg på 1700- och 1800-talen.

Under 1900-talet, främst efter 2:a världskriget har odlingen blomstrat upp. Det är framför allt produktionen av olja och matfett som gjort efterfrågan på raps stor.